

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 24 (4)

IZDAN 1 DECEMBRA 1935

PATENTNI SPIS BR. 11904

Kalousek Leopold, limarski majstor, Wien, Austrija.

Pokretni nastavak za dimnjake.

Prijava od 16 avgusta 1933.

Važi od 1 marta 1935.

Traženo pravo prvenstva od 27 aprila 1933 (Austrija).

Nastavci za dimnjake od pocinkovanog gvoždenog lima, kako su se dosada upotrebljavali, trebalo je poradi njihove prilično velike težine, da se smjeste u čvrstim ležajima. Vrući plinovi sagorijevanja s jedne strane a atmosferski učinci (vrućina, hladnoća kiša, smrzavanje, vjetar i t. d.) s druge strane, uplivišu vrlo štetno ne samo na ležaje već i na gvoždenu kapu, jer se uslijed rastezanja vrućinom, začađenja, zardanja i t. d. otežava ili posvema sprečava pokretanje kape a ohlađenjem gvoždene kape ohladi se i vazduh ispod nje tako, da time nastaju smetnje prirodnog propuha u dimnjaku. Uslijed tih nezgodnih atmosferskih učinaka takve gvoždene kape slabe su trajnosti te ne odgovaraju posvema svojoj svrsi.

Te mane otklone se prema ovom pronalasku time, da se upotrebi za kapu neki materijal, koji je slab sprovodnik toplote a ujedno, da je podešen ležaj pokretnih svornika siguran protiv bure, zardanja i začađenja.

Kape od armiranog i toplinu slabo vodećeg betona, premda izgleda da bi bile zgodne, ovde ne dolaze u obzir radi toga, što su s jedne strane odviše teške, što opet otežava sigurno uležavanje pokretnih svornika a s druge strane, što taj materijal nije dovoljno elastičan te se zimi smrzavanjem lako raspuca.

Višegodišnjim pokusima uspjelo je pronaći, da je azbestni cement najspособniji materijal za kapu, jer samo on ima tu osobinu, da je absolutno čvrst i otporan protiv vlage uz malu težinu i da je dovoljno popustljiv za promjene oblika, koje nastaju uslijed razlika temperature. Asbestni cement upotrebio se je dosada isključivo samo za građevne svrhe a ne za izradnju konstruktivnih pojedinosti, za koje se postignu svi navedeni efekti, koji se, obzirom na dosadašnju upotrebu asbestnog cementa kao građevni materijal, nisu mogli očekivati kao po sebi razumljivi.

Nacrt prikazuje primjerice jedan oblik izvođenja predmeta ovog pronalaska.

Zajedno rotirajući dijelovi 1, 2, 3, koji sačinjavaju kapu nastavka, napravljeni su prema pronalasku od asbestnog cementa, koji je svrsishodno pojačan u unutrašnjosti umetkom od metalne žice tako, da obrazuje kapa tijelo, koje je vanredno otporno i pri kojem je isključeno svako zardanje. Kapa je nošena od čvrstog metalnog sprovodnika 4, čiji gornji dio se prema zaobljivanju kape nastavlja na obim stranama u položnim flanšama, na kojim je pričvršćen neposredno nasjedajući dio 1. Glava prelazi u držak 4', koji je unutar pri 5 cilindasto izdubljen, pri čemu svršava šuplji valjak, koji je dolje pri

6 nešto sužen, gore u šupljem čunju 7. Sav sprovodni i ležajni dio je od metala za vijke brodova (rde slobodan broncmetal) te je pretaknut preko jednog valjkastog svornika 8 od kromnog nikla, koji tačno slagajuć se sa donjom izbušinom 6, obrazuje gore krugljestu glavu 9 a dalje dolje providen je suženjem, u koje zahvaća učvrstljiv vijak 11, koji prolazi koso kroz tijelo 4 i koji vijak je opet učvršćen pomoću jednog malog vijka 12. Gornji šuplji čunj 7 i krugljestu glava 9, koji predstavljaju ležaj sam, dotiču se međusobno samo duž jedne kružne crte tako, da se kapa može svrsishodno predstavljati uz vrlo slabo trvenje i uslijed najslabijeg vjetrića, bez ikakvog štropota. Klin je spojen sa gvožđenim staklom 13 zavrtanjskim spojem a stalak 13 pričvršćen je na nacjevku 14. Prema tome, vođenje odnosno uležavanje kape posvema je zaštićeno protiv vremenskih učinaka odnosno zardavanja i sigurno protiv burnog vremena.

Patentni zahtevi:

1. Nastavak za dimnjake, naznačen time, da je prekrit metalni okvir (13), kojim

se učvrsti nastavak na dimnjaku (14), jednom kapom (1,2) od toplinu slabo vodljivog materijala, najbolje od asbestnog cementa, u svrhu, da bi se zaštitila pokretljiva naprava kape protiv atmosferskih učinaka.

2. Nastavak za dimnjake po zahtjevu 1), naznačen time, da sjedi kapa (1) neposredno na sprovodnom metalnom dijelu (4) glave, koji je zaobljen prema obliku kape i da je pričvršćena na bočnim položnim flanšima sprovodnog dijela.

3. Nastavak za dimnjake po zahtjevima 1). i 2)., naznačen time, da svršava nosački klin (8), koji je uložen u šupljem dršku (4') metalnog sprovodnika (4), u krugljestoj glavi (9), koja stoji u dodiru sa gornjim zaključkom čunjaste šupljine (7) drška (4') samo duž jedne kružne crte.

4. Nastavak za dimnjake po zahtjevu 3)., naznačen time, da je osiguran metalni sprovodnik (4) na klinu (8) pomoću zasjeka (10) na klinu (8), u koji zasjek zahvaća jedan učvrstljivi vijak (11), koji je opet fiksiran pomoću jednog malog vijka (12), pri čemu obuhvaća držak (4') tesno klin (8) na donjem kraju (6) tako, da je zaštićen ležaj protiv začađenja.

